

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 353/2020-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 117/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 117/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 117/2013 konal bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia s'ťažovateľa

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 353/2019-10 z 27. augusta 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Cb 117/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. S'ťažovateľ v ústavnej s'ťažnosti uvádza, že ako advokát poskytuje právne služby. Z dôvodu, že s'ťažovateľov klient si neplnil svoje záväzky, podal návrh na vydanie platobného rozkazu, proti ktorému podal žalovaný odpor. S'ťažovateľ stručne opisuje priebeh napadnutého konania o zaplatenie 500 € s príslušenstvom a dospieva k záveru, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušovaniu jeho označených práv.

3. Vychádzajúc z uvedeného, s'ťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Slovenská republika, zastúpená Okresným súdom Bratislava-1, v konaní vedeného na Okresnom súde Bratislava-1, pod čís. k.: 33 Cb/117/2013, porušila právo s'ťažovateľa: [REDACTED]... upravené v čl. 48., ods. 2., Ústavy SR a v čl. 6.,

ods. 1., Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

2. Ústavný súd SR prikazuje, aby Okresný súd Bratislava-1 konal vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava-1 pod čís. k.: 33 Cb/117/2013, bez prietahov.

3. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 3 500.- €, ktoré je Okresný súd Bratislava – 1 povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podanie sťažovateľa

4. Ústavný súd 9. septembra 2020 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

5. Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 19. októbra 2020. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení vyjadril súhlas s upustením od verejného pojednávania v predmetnej veci a odkázal aj na priložené vyjadrenie zákonnej sudkyne. Okresný súd v svojom vyjadrení poskytol aj chronológiu procesných úkonov súdu a strán konania, z ktorej vyplývajú tieto podstatné skutočnosti:

„Žaloba o zaplatenie 500,00 eur s príslušenstvom bola na tunajšom súde osobne podaná 04. 01. 2013...

Výzvou z 15. 01. 2013 súd vyzval žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu. Súdny poplatok bol zaplatený 23. 01. 2013.

Dňa 06. 02. 2013 súd vo veci vydal platobný rozkaz, ktorý bol doručený žalobcovi 20. 02. 2013 a žalovanému 20. 02. 2013.

Dňa 04. 03. 2013 podal žalovaný odpor proti platobnému rozkazu z 06. 02. 2013.

Uznesením z 13. 03. 2013 súd vyzval žalovaného na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor.

Výzvou z 13. 03. 2013 súd vyzval žalobcu na vyjadrenie sa k odporu v lehote 15 dní od doručenia.

Dňa 03. 11. 2014 žalobca žiadal oznámenie o stave konania, resp. nariadenie pojednávania.

Dňa 06. 11. 2014 bol vo veci vytýčený termín pojednávania na 16. 04. 2015 (podľa č. 1. 39 súdneho spisu predvolanie je zo 16. marca 2015, pozn.).

Dňa 23. 03. 2015 doručil žalobca súdu žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na deň 16. 04. 2015, a to z dôvodu kolízie pojednávanií.

Dňa 07. 04. 2015 bol vo veci vytýčený termín pojednávania na 21. 09. 2015 (podľa č. 1. 43 súdneho spisu predvolanie je z 25. augusta 2015, pozn.).

Dňa 31. 08. 2015 doručil žalobca súdu opätovne žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na deň 21. 09. 2015. a to z dôvodu kolízie pojednávanií.

Dňa 14. 09. 2015 bol vo veci vytýčený termín pojednávania na 11. 02. 2016 (podľa č. 1. 46 súdneho spisu predvolanie je z 11. marca 2016, pozn.).

Dňa 01. 02. 2016 žalovaný požiadal súd o ospravedlnenie neúčasti na pojednávanií nariadenom na deň 11. 02. 2016 z dôvodu pozastavenia výkonu advokátskej činnosti právneho zástupcu žalovaného a zároveň zdravotných problémov žalovaného, pričom žiadal o vytýčenie nového termínu pojednávania v horizonte 2-3 mesiace.

Dňa 04. 04. 2016 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že súd vyžiada z registrového súdu - OS BA I registrový spis spoločnosti [REDAKOVANÉ]

Dňa 14. 11. 2016 sa vo veci konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 16. 01. 2017 s tým, že súd si vyžiada spis tunajšieho súdu sp. zn. 30 Cb/142/2013.

Dňa 16. 01. 2017 vydal súd vo veci rozsudok, ktorý bol doručený žalobcovi 03. 02. 2017 a žalovanému 03. 02. 2017.

Dňa 20. 02. 2017 bolo súdu doručené odvolanie žalovaného proti rozsudku.

Výzvou z 24. 03. 2017 súd vyzval žalobcu, aby sa vyjadril k podanému odvolaniu v lehote 15 dní od doručenia.

Dňa 22. 05. 2017 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu žalovaného.

Výzvou z 19. 07. 2017 súd vyzval žalovaného, aby sa v lehote 10 dní od doručenia výzvy vyjadril k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu.

Dňa 25. 08. 2017 bola súdu doručená odvolacia replika žalovaného.

Výzvou z 18. 09. 2017 súd vyzval žalobcu, aby sa v lehote 10 dní od doručenia výzvy vyjadril k odvolacej replike žalovaného.

Uznesením zo dňa 29. 09. 2017 súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie. Súdny poplatok bol zaplatený 18. 10. 2017.

Dňa 05. 10. 2017 bola súdu doručená odvolacia duplika žalobcu, ktorá bola žalovanému doručená na vedomie 15. 11. 2017.

Dňa 16. 10. 2017 bol spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní žalovaného. “

5.1 Okresný súd sa tiež vyjadril k vecnej stránke prijatej sťažnosti. V podstatnom poukázal na skutočnosť, že v napadnutom konaní bolo potrebné celkovo trikrát odročiť určený termín pojednávania (určený na 16. apríl 2015, 21. september 2015 a 11. február 2016), čo prispelo k predĺženiu celkovej dĺžky konania. Na druhej strane predseda okresného súdu konštatoval, že *„v predmetnom konaní došlo zo strany tunajšieho súdu k prietahom, a to v období od 13. 03. 2013... do 6. 11. 2014, ktorú ospravedlňovala nadmernou zaťaženosťou súdneho oddelenia zákonnej sudkyne 33 Cb...*

... Záverom si tiež dovoľím zdôrazniť, že spis sp. zn. 33 Cb/117/2013 sa nachádzal v období od 16. 10. 2017 do súčasnosti, t. j. spolu takmer 3 roky na Krajskom súde v Bratislave za účelom rozhodnutia o opravných prostriedkoch strán sporu, pričom o podanom odvolaní doposiaľ rozhodnuté nebolo. “

6. Spolu s vyjadrením okresného súdu bol ústavnému súdu predložený aj predmetný súdny spis. Ústavný súd po preštudovaní obsahu súdneho spisu konštatuje, že predseda vo svojom vyjadrení zabudol uviesť relevantnú okolnosť priebehu napadnutého konania pre posúdenie sťažnosti, a to skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 5. februára 2019 vrátil okresnému súdu predložený spis (č. 1. 102 súdneho spisu sp. zn. 33 Cb 117/2013), pretože zistil, že v záhlaví napadnutého rozsudku nie je uvedený právny zástupca žalovaného a že rozsudok (č. 1. 74 súdneho spisu) nebol doručený právnenému zástupcovi žalovaného, a to napriek skutočnosti, že sa v spise nachádza jeho plná moc na zastupovanie. Z predloženého súdneho spisu ďalej vyplýva, že okresný súd vydal

opravné uznesenie 18. februára 2019, a 22. júla 2019 opätovne predložil spis krajskému súdu.

7. Právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu ústavného súdu z 21. októbra 2020 podaním doručeným 24. októbra 2020, v ktorom uviedol, že k odročeniu nariadených termínov pojednávania došlo z dôvodu kolízie pojednávania na iných súdoch, pričom zdôraznil, že sa písomnou žiadosťou z 3. novembra 2014 domáhal určenia termínu pojednávania v predmetnej veci. V ostatnom zotrval na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti, pretože je presvedčený o tom, že bol daný dostatočný časový priestor, aby vo veci kedykoľvek rozhodol v reálnom čase. Zároveň v podaní vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

15. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá,

predchádzali zbytočným priet'ahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

18. Pokiaľ ide o zložitosť veci (právnú a skutkovú), teda žaloby „o zaplatenie 500 € s príslušenstvom“, ústavný súd konštatuje, že predmetná vec sťažovateľa je štandardnou vecou, pričom ani z obsahu spisu nevyplýva, že by išlo o vec zložitú po právnej alebo skutkovej stránke.

19. Pri hodnotení správania sťažovateľa ako strany v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ podstatne neprispel k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Skutočnosť, že dvakrát došlo k odročeniu pojednávania z dôvodov na strane sťažovateľa (kolízia pojednávania, pozn.), podľa názoru ústavného súdu nemožno pričítať sťažovateľovi, pretože nič nebránilo okresnému súdu bez zbytočného odkladu určiť nový termín pojednávania v súčinnosti so stranami sporu, keďže zo spisu vyplýva, že sťažovateľ je advokátom, u ktorého dôvodne možno predpokladať takúto komplikáciu (pozri bod 2 odôvodnenia tohto nálezu).

20. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu.

21. Ústavný súd, vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania (v čase rozhodovania necelých 8 rokov) bez potreby bližšie skúmať priebeh napadnutého konania, konštatuje, že konanie ako celok je poznačené zbytočnými priet'ahmi a nesústredeným postupom. Ako príklad zbytočných priet'ahov ústavný súd poukazuje na obdobie od 13. marca 2013 (výzva adresovaná sťažovateľovi na vyjadrenie sa k odporu) až do ďalšieho relevantného úkonu vo veci, ktorým bolo pojednávanie konané 4. apríla 2016. Napriek skutočnosti, že okresný súd v tomto období určil 3 termíny pojednávania (zakaždým v priebehu niekoľkých dní od doručenia predvolania na určený termín pojednávania žiadali strany v konaní odročiť pojednávanie z dôvodu kolízie, resp. žalovaný z dôvodu choroby, pozn.), nemožno tento postup okresného súdu hodnotiť ako sústredený postup, ktorý by smeroval k odstráneniu právnej neistoty strán konania, preto dospel k záveru, že v okolnostiach posudzovanej veci možno celé obdobie považovať za zbytočný priet'ah. Ako príklad nesústredeného postupu ústavný súd poukazuje na zamlčanú okolnosť – vrátenie spisu odvolacím súdom 5. februára 2019, keď odvolací súd vrátil okresnému súdu predložený spis z dôvodu už uvedených pochybení okresného súdu (pozri bod 6 odôvodnenia tohto nálezu), pre ktoré musel okresný súd vydať opravné uznesenie z 18. februára 2019 a následne spis opätovne predložiť odvolaciemu súdu 22. júla 2019.

22. Vychádzajúc z uvedených zistení a záverov, ústavný súd konštatuje, že doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní podľa názoru ústavného súdu nie je možné považovať za súladný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a právom na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, preto ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

23. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 36 Cb 136/2017 konal bez zbytočných prietahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená a nie je možné vylúčiť, že odvolací súd rozsudok okresného súdu v predmetnej veci zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

25. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

26. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadostučinenie v sume 3 500 € s poukazom na zásady spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, a z dôvodu pretrvávajúceho stresu, pocitu právnej neistoty, márnosti a nespravodlivosti.

27. Pri určení primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Vzhľadom na zbytočné prieskumy v postupe okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde a štádium konania (okresný súd už rozhodol rozsudkom 16. januára 2017, pozn.), v ktorom sa v čase rozhodovania o tejto sťažnosti nachádza, správanie sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadostučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 500 € za primerané finančné zadostučinenie (bod 3 výroku nálezu).

29. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu